

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Monošter, 30. marca 2017 - Leto XXVII, št. 13

DOBRO SE Z DOBRIM PLAČE, LAGVO Z LAGVIM

stran 5

*Ka bi več znali o naši zgodovini
stran 2-3*

*Tau namé vsigdar veseli...
stran 8*

*Občni zbor s forumom zagovornice
stran 10*

Vsakša porabska iža ma svoj arhiv

Ta misel mi je pred dvöma kednoma celau dvakrat po glavi ojdlä. Najprva te, gda sem poslušala, ka je pripovejdala o arhivaj pa dokumentaj v nji etnologinja Marija Kozar, drgauč pa te, gda je dr. Klaudija Sedar iz soboške knjižnice v Števanovci notrapokazala knjigo Porabje na starih slikah.

V vsakšoj porabskoj iži so kakšni stari dokumenti, stari papirge. Dostakrat je duga lejta pakivamo es pa ta v kištaj ali kakšni škatulaj, dapa gnauk nika na nas pride pa začnemo red delati, te je ta ličimo ali zažgemo, rekoč, ka je več nikoma nej trbej pa so za nika nej dobri. Sploj ne pomislimo na tau, ka zažigamo en tau »zgodovine« svoje držine. (Mi doma mam eno malo leseno škatulo z lejpimi intarzijami, gde so notri stari krstni listi. Té so si mogli lidgé spraviti v časi druge svetovne bojne, ka bi dokazali, ka so nej Židauvge. Za več pokolenj nazaj so si mogli tau spraviti. Ka so Sakalovci slišali vcuj k števanovskoj fari, je te krstne liste vödavo župnik Markovič, napisani so z lejpim rokopisom. Gda sem ji – potistim, ka mi je pisala gospa Ljerka Bizilj, stera je po deklíško tö Sukič, če si nejsva v žlati – pregledovala, sem vidla, ka so eni naši stari-stari starci rejsan bili iz Martinja, drugi iz Šülinec. Po datumaj sem leko nazaj šla vse do 1700. lejt, gde so bila menja napisana že latinsko. S pomočjav tej krstni listov bi se dalo namalati držinsko drejvo, zatok pa čuvam tau staro ladico.) Gvüšno vsakši ma doma kakšno »ladico« s starimi papiri, zatok poglednite, ka je v nji pa ji čuvajte, če nej zavolo drugoga, zavolo tauga, ka bi svojim vnukom leko pokazali pa povedali, sto so oni, s kakšnoga pokolenja so. Vej pa človek brezi svoje preteklosti (mült) ne more živati, kak drejvo nej brezi korenjé...

Nej ka bi tak zopojdli, kak z našo materialno erbo (tárgyi örökség). Spomnim se, ka so v sedemdeseti lejtaj prejšnjoga soletja eni Avstrijci – ali kak smo njim pravli, Štajerge – za filere kipüvali vse, ka je »staro« bilau. Stare omare, lade, vöre, posaudó... Vse tau je vandrivälo v Avstrijo, ka bi tam malo vred vzeli pa bi za dobre pejnaze odali. Naši lidgé so pa eške celau srečni bili, ka so se rejšili staroga lim-loma, vej pa tistoga ipa so začnili nauvo pohišstvo kipüvati. Sploj so nej znali, ka eni z njinov erbov dobro slüžijo.

Vsakša iža ma dosta kejpov, fotografij tö. Te fotografije so en tau naše noveše erbe, baja je samo tau, ka fotografije zblejdijo pa mlade generacije več ne vejmo, sto je na nji. Zatok trbej vöponücati, dokeč še živejo starši pa stari starši, pa nji pitati o tom.

Etognauk sem vidla nin (ne vejmo, če sem štejla v novinaj Srbov na Vogrskom ali vidla v njinoj tv-oddaji), ka imajo Srbi velik projekt, digitalizirajo vse tiste kejppe, fotografije pa druge dokumente, steri so važni za zgodovino njine skupnosti. S tejm ji rejšijo, ka bi se zgibili pa se pozabili. Tüdi pri nas bi nej škaudo takšen projekt. Pozaba je velko prekletstvo!

Marijana Sukič

Če porabski slovenski penzionisti vküppridejo, majo največkrat dva ali tri programe en zadvečerek. Tak je bilau tau 14. marcüša tö, gda so se najšli v Slovenskom daumi v Varaši, kama nji je pozvalo njino društvo pod vodstvom predsednice Kläre Fodor, stera je pozvala za te zadvečerek dva gosta: etnologinjo Marijo Kozar, stera njim je gučala o tom, ka se najde v arhivski dokumentaj od Porabcov pa porabski vasnic. Drugi gost je biu pisatel pa direktor slovenskoga radiona Francek Mukič, steri je nutpokazo knjige Garaboncijaš.

KA SE NAJDE O NAS V ARHIVAJ?

V konferenčni dvorani Slovenskoga dauma se je zbralo več kak petdeset lidi, med njimi generalni konzul v Varaši dr. Boris Jesih tö.

Predavateljica Marija Kozar je najprva tapravla, ka o Slovencaj na Vogrskom se največ dokumentov najde v Arhivi Železne županije (Vas Megyei Leveltár) pa v Püšpekovem arhivi v Somboteli (Szombathelyi Egyházmegyei Levéltár). Stare papire, dokumente mejrijo na centimetre, če stoj kaj išče, ma prinesejo 10 ali 20 centimetrov papirov pa buma dugo trbej listati pa šteti, če najde, ka ga briga. Največ dokumentov je v latinskem, nemškom pa vogrskom geziki, dapa ništrne najdemo v našom slovenskom geziki tö. Največ podatkov (adatot) najdemo o naši lidaj pa vasnic v urbaraj (urbáriumok), tau so dokumenti, v steraj so gospaudje meli vküppisano tiste držine, stere so njim mogle porce (davek) plačüvati. Tau smo tö zvedli, ka so naši predniki gvüšno več rib pa rakov pogeli kak mi, vej pa v urbari iz leta 1642 je pisalo, ka so na Gorenjom Se-

niki smeli v potoki ribe pa rake loviti.

1767. leta (tau je že biu čas Marije Terezije) so naše vasnice slišale k trem ze-

v papiraj bilau napisano v našoj domanjoj rejči z vogrskimi liturami: »Do Szvetoga Gyurja, gde Goriczze jessu, gde pa nega do Bozysica.«

Na programi je bilau kauli šestdeset lidi, sterem je nej bilau

mliškim gospaudom: k cistercijanskim cerkvenim gospaudom: Otkavci, Števanovci, Andovci, Verica, Sakalovci in Slovenska ves; k Nádasdyjevim gospaudom: Ritkarovci; k Batthyányjevim gospaudom: Dolenji pa

Težki časi so bili za naše prednike, gda so Törki robili po našoj krajini. Dosta lidi so bujli, dosta odpelali v robstvo. Na Gorenji Senik so Törki prišli ranč na sveto nauč 1640. leta. Tau vejmo točno zatau, ka so tau doj-

Marija Kozar je najšla dosta zanimivoga v arhivaj

Gorenji Senik. Marija Terezija je za pavre, sterim so bili gospaudge cistercijanci, dopistila, ka smejo vino odavati. Tau je

napisali svojomi gospaudi Ádám Batthyány. Tau smo tö zvedli, ka je v našoj krajini, najbolje na Gorenjom Seniki, v 19. sto-

NAŠI ZGODOVINI

letji dosta goric (grauzdja) bilau. Tau se je vidlo na katastrski mapaj. V goricaj so bile male iže, v tej so živali vancarge (vincellérek), steri

žau, ka so prišli

so se na svoj den pozdravali s pesmijo, stero na Seniki eške zdaj poznajo. (Gnes je den pozdravljeni od gospod...)

Po revoluciji 1848 so podložniki svobodni pavri gratali pa so od svoji gospodarov zemlau dobili, na Gorenjom Seniki so si gorvzeli fiškališa, ka se je za nji pogajo. Meghatalmazás (pooblastilo) je podpisó žüpan Jožef Emberšič, svedok je pa biu Jožef Košič, (župnik).

Marija Kozar je gučala o tom tö, kak so lidgé začnili vandrivati v Meriko zavolo baugšoga žitka. Kak dokumenti kažejo, najprva je iz Dolenjoga Senika odlišlo 100 lidi v Meriko, tau je bila leta 1901. V Meriko je odišlo med letoma 1909 in 1914 več kak 600 lidi, v druge rosage pa kauli 100 lidi. »Merikanerge« so pomagali tistim, steri so doma ostali. Iz merikanarski penez so zidali ka-

pejlo v Sakalovci pa dosti iž na Gorenjom Seniki.

»Zgodovino naši slovenski vesnic in Slovincov od 1930. leta tadale pa vsi poznate, šteri ste tii. Ponite, ka se vse godilo v vaši mlašeči, mladi pa malo starejši lejtaj. Pripovedajte svoji mlajšom pa vniikom. Da nas več nede, te do njim samo papiri v arhivi pripovedjali,« je od zadovolni penzionistov slovo vzela Marija Kozar.

KMIČNA LEJTA PORABSKE ZGODOVINE V KNJIGAJ GARABONCIJAŠ

Po predavanji Marije Kozar je predsednica društva pozdravila direktora slovenskoga radiona Franceka Mukiča, steroga poznamo

Francek Mukič je v knjigaj Garaboncijaš napisó zgodbo, stere jedro je smrt mladoga Slovence na Gorenjom Seniki

kak avtorá več strokovni knjig (slovarov, slovníc) pa pisatela dva romana (Garaboncijaš in Vtrgnjene korenjé). S pisatelom se je pogučavala o njegovom romani Garaboncijaš Klara Fodor. Obadva romana nas pelata v kmična lejta porabske zgodovine, fundament Garaboncijaša je resnični dogodek iz leta 1949, gda so na Gorenjom Seniki bujli Šalovskoga Karčija (v romani Lončarin Marci). Sama tema

je fejst občutljiva (kényes), vej se pa je o tom dosta gučalo, pa se eške zdaj ne vej, ka se je po istini zgodilo... Istina pa je, ka usoda (sors) Lončarinoga Marcina simbolizira usodo porabskoga lüstva, je pravo Francek Mukič, steri je najbolje zatok napisó tau temo, naj se ne pozabi. Tej lidgé so bili prvi voditeli porabske manjšine, pa so je vse zagnali, vsi so mogli vujti. »Obglavili so prvo porabsko inteligenco«, smo čüli od Franceka Mukiča, steri je razmišlau o tom, ka so tej lidgé bili takšni kak mi, steri zdaj delamo na področji porabske kulture. Nika la-gvoga so nej steli, samo so steli Slovenci ostati, delati za slovenske lidi.

Francek Mukič je pripovedjo o tom tö, kak dosta dela je bilau vküppobrativire, material za roman, isko je v Sloveniji, v Švici, v Meriki, pa največ na Seniki, gde je sam tö gorraso pa dostakrat išo prejk po cintori kak mali pojbič, gda se je mračilo, pa so ga oči vsigdar nesle na kejp na križi... Odlomek iz romana je gorpreštelja Klara

Fodor, poslúšalci – dosti od nji je roman prešteljo – so bili najgeri na tau, ali avtor pripravla kakšne nauve knjige, dapa Francek Mukič se zdaj bole spravlja samo z radionom, steri ma dosta cajta vzeme.

Na konci pogučavanja je naprej vzejo svojo harmoniko pa vküper s penzionisti spopejvo par lejpi porabski naut.

Marijana Sukič

Foto: László R. Horváth

Tečaj slovenskega jezika

Znova je skupaj mala skupina

Letos spomladi je Zveza Slovencev na Madžarskem spet organizirala tečaj slovenskega jezika. Hvala Bogu, ker smo ga že zelo čakali. Marca se je začel že peti tečaj, in sicer nadaljevalni. Hvala Zvezi.

Vsak teden enkrat, ob četrtnih, se srečamo v Slovenskem domu. Naš učitelj je Zoltan Majczan, ki je pravi profesor, jezikoslovec. Gospod učitelj je strog, hkrati pravičen. V mnogih primerih tudi večkrat razloži, česar mi ne razumemo. Hkrati je razpoloženje na šolski uri zelo dobro. Moramo veliko govoriti, ampak to je zelo koristno. Čeprav je treba priznati, da slovenska slovnica ni lahka. Seveda delamo napake, toda se tudi iz njih učimo.

Učitelj slovensčine Zoli Majczan

Nekateri tečajniki imajo slovenske korenine, sam (prvi z desne) sem prišel z drugega konca Madžarske

Smo zelo pridna skupina

Na tečaju je večina učencev madžarskega porekla, pouk pa obiskujejo tudi ljudje porabske slovenske narodnosti. Med njimi so tudi taki, ki so se že učili slovenski jezik. Spet imamo dobro skupino. Moram omeniti, da z Reni in Attilo hodimo že na peti tečaj.

Skupina se uči zelo marljivo. Teden za tednom se pripravljamo na ure in pišemo veliko domačih nalog. Na tečaju z združenimi močmi korigiramo napake. Najpomembneje je, da vse bolj govorimo slovenski jezik. In seveda, še naprej si pridobivamo znanje o Sloveniji.

Attila Fácán
tečajnik

PREKMURJE

Ferdinand Hartner

Slovenija je fiškališi Elisabethe Wurth - tau je bila hčerka Ferdinanda Hartnera, steri je biu v cajti druge svetovne bojne soboški župan - plačala skor 1,9 milijona evronov odškodnine (kártérítés) za bogastvo, stero je nauva jugoslovanska vlast Hartneri po bojni vzela kraj. Wurthova, stera se je po več lejtaj saudenja zglijala s slovenskim rosagom, je pred kratkin mrla, zatau do penezi do tistoga cajta, ka de se zna-lo, što je erbo po njej, ostali pri njenom fiškališi Daniloji Hariji.

Bogatec Ferdinand Lindvay Hartner je biu soboški župan od 1933. do 1945. leta. V cajti druge svetovne bojne je po tiston, gda je bilou Prekmurje priključeno vogrskomi rosagi, grato poslanec vladajoče partije Magyar Élet Párt. Kak poslanec v vogrskon parlamenti je podpero madžarizacijo Prekmurja. Sodačka biroviya v Maribori ga je zavolo toga avgusta 1945. leta obsaudila na smrt z obešenjom, kraj pa so njemi tüdi vzeli njegovo cejlo bogastvo. Hartner je že prva, mejseca marciuša, vujšo prejk granice v Avstrijo, od tam pa v Argentino, gé je živo do svoje smrti leta 1975.

Najvekše Hartnerovo bogastvo je biu grad pri Gradi na Goričkom, meu je en velki ram, vilo v Murski Soboti (v njej je bila duga lejta Pokrajinska in študijska knjižnica), pauleg toga pa ške okauli 460 hektarov zemlé, največ na Goričkom. Rosag je po odločitvi biroviye pobojno sodbo razveljavlo, državno pravobranilstvo pa se je decembra lani z erbaši zgučalo, ka dobijo odškodnino. Grad pri Gradi na Goričkon, v sterom je zdaj že neka cajta sedež Krajinskega parka Goričko, je osto v lasti slovenskoga rosaga, Hartnerova meščanska vila pa v lasti soboške občine. Po tistom, gda do jo obnavili, naj bi jo varaška občina v glavnon nūcala za svoje protokolarne dogodke.

Siba Eöry

Murska Soboti: Vanekov večer o Avgustu Pavlu

ODSTIRANJE MANJ ZNANEGA O AVGUSTU PAVLU

Na tretjem Vanekovem večeru v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti sta dr. Marko Jesenšek in mag. Franc Kuzmič največ pozornosti namenila manj znanim dejstvom iz življenja in dela dr. Avgusta Pavla. Za izhodišče je bil zbornik referatov z lanskega simpozija ob obletnici rojstva in smrti (Cankova, 1886 - Sombotel, 1946). Marko Jesenšek z mariborske filozofske fakultete je izpostavil, da je bil Avgust Pavel velik Slovenec na Madžarskem, ki ni nikoli zatajil svoje narodnostne pripadnosti in jezika, kar so mu očitali nekateri proučevalci njegovega življenja.

Vanekovega večera se zaradi zdravja ni mogel udeležiti upokojeni škof dr. Jožef Smej (ob dr. Antonu Vratušu še edini, ki se je srečeval in pogovarjal z Avgustom Pavlom), zato je v pismu sporočil, kakšna so bila njuna srečanja v Sombotelu. Avgust Pavel, ki je poučeval bogoslovce slovenski jezik, se je s svojim študentom Jožefom Smejem pogovarjal o slovenskem jeziku, prekmurskem narečju in o temah, povezanih s Prekmurjem, pa tudi o vlogi sodelovanja med Slovenci, Madžari in Avstrijci. (Rečeno je bilo, da je že tedaj razmišljal o enakopravnosti jezikov, ne glede na število govorcev, kar se zdaj, vsaj na deklarativni ravni, uresničuje v Evropski zvezi). S svojo neposredno izkušnjo škof Smej zavrača stališča nekaterih, da je bil Avgust Pavel bolj Madžar kot Slovenec.

Tudi mnenje (predvsem dr. Vilka Novaka), da ne bi smel sprejeti »naročila« iz Budimpešte, naj napiše slovensko slovnico, so napačna. In sicer zato, ker so »naročniki« s slovnico nameravali dokazati, da ni slovenskega jezika, ampak vendski. Vendar je Avgust Pavel (politične) »naročnike« razočaral, ker je v slovnici znanstveno dokazal obstoj slovenskega jezika. Zato »naročniki« slovnice niso izdali (izšla naj bi leta 1942), in je v slovenskem jeziku izšla šele leta 2013 (Prekmurska slovenska slovnica - Vend nyelvtan, prevod Marija Bajzek Lukač, urednik Marko Jesenšek, Mednarodna knjižna

zbirka Zora, jubilejna številka 100).

Ne drži tudi mnenje, da Avgust Pavel ni imel možnosti zaposlitve na Univerzi v Ljubljani. Pisno ponudbo so mu poslali novembra 1920, vendar se za delovno mesto najprej lektorja, za naslednje

Dr. Marko Jesenšek je v pogovoru z mag. Francem Kuzmičem na Vanekovem večeru odstrl nekaj tančic o manj znanem iz življenja in dela dr. Avgusta Pavla. Povedal je tudi, da se Avgust Pavel najbrž zaradi družinskih razmer ni odločil za delo na ljubljanski Univerzi, kamor so ga povabili leta 1920

leto pa mesto docenta, ni odločil. Zelo verjetno se za preselitev v Ljubljano ni odločil zaradi družine, ali kakor se je slikovito izrazil Marko Jesenšek, da takrat, ko mož okleva, odloči žena.

Avgust Pavel je bil tudi odličen prevajalec slovenskih literarnih del v mad-

Na letošnji že tretji Vanekov večer v Pokrajinski in študijski knjižnici je prišlo zavidljivo število obiskovalcev. Dr. Klavdija Sedar je v nagovoru izražala zadovoljstvo, da Ustanova dr. Šifstarijeva fundacije pripravlja nekatere Vanekov večere v Pokrajinski in študijski knjižnici

žarski jezik. O njegovih prevodih del Ivana Cankarja so strokovnjaki menili, da ne samo, da so odlični, ampak kažejo, da na Madžarskem ni tako dobrega pisatelja. Pisal je tudi pesmi, in sicer jih je devet ohranjenih v prekmurskem narečju, ostale pa so bile napisane v madžarskem jeziku (in mnogo pozneje prevedene v slovenski jezik. Med prevajalci je bil tudi pisatelj in duhovnik Lojze Kozar.)

Profesor Jesenšek je tudi omenil, da pri skrbi za ohranjanje slovenskega jezika ni potrebno zgolj posegati daleč nazaj, kajti tudi zdaj so prizadevanja na nekaterih slovenskih fakultetah, da bi predavanja potekala v angleškem jeziku.

Prepričan pa je, da se lahko slovenski profesor jezikovno popolno in kakovostno izraža samo v svoji materinščini. S to oceno je »potegnil« lok med časom, v katerem je deloval Avgust Pavel, in sedanjim, marsikdaj in marsikje materinščini nenaklonjenem ozračju. Sicer pa, kar se tiče jezika, je bilo rečeno, da je zelo pogosto črta ločnica med knjižnim jezikom in narečjem zelo tanka in zmeraj niti ne vemo, na kateri strani smo. Mnenje, ali je porabsko narečje zdaj knjižni jezik (v katerem je objavljena književnost in je stalnica v medijih) ali ne, so deljena, vsekakor pa je bila prekmurščina knjižni jezik prekmurskih protestantskih in katoliških avtorjev v 18. stoletju.

Kako široko je bilo Pavlovo zanimanje, kažejo tudi ugotovitve iz etnologije tako iz Porabja kakor iz Slovenije. Zlasti podrobno se je ukvarjal s kraljem Matjažem in Slovenci. Z odstiranjem manj znanih dejstev je zlahka mogoče zavrniti tiste »poznavalce«, ki Avgustu Pavlu očitajo privrženost madžarskemu jeziku in Madžarski. Zelo nazorno in s konkretnimi primeri je to v svojem pismu Marku Jesenšku ponazoril Jožef Smej. Seveda pa ne samo škof, marveč številni drugi avtorji, ki so proučevali življenje in delo Avgusta Pavla in svoja spoznanja objavili v kar nekaj zbornikih, ki so izšli zadnja leta v Sloveniji, nekateri pa

tudi na Madžarskem. Drago Vogrinčič, župan Cankove, rojstnega kraja Avgusta Pavla, je v razpravi izrazil zadovoljstvo, da rojak doživlja v zadnjih nekaj letih številne strokovne obravnave, ki govorijo o velikem pomenu njegovega dela na stičišču treh narodov, Slovencev, Madžarov in Avstrijcev. Bil je zvesti sin ne samo dveh, celo treh narodov.

Ernest Ružič

Stare pripovedi pa stari kejpji v Števanovcaj

Dobro se z dobrim plače, lagvo z lagvim

V petek, 17. marcüsa v petoj vöri je venej ešče sunce sijalo, dapa v števanovskom kultur-nom daumi je telko lidi bilau, ka bi težko najšli prazen stolc. Na pozvanje knjižnice iz

la o tom, kak so šli Butalci pa-met kipüvat, pa so go domau pripelali v kejpji edne müši v bečki. Gda je vö iz bečke skaučila, je žüpana vgriznila v badjüsi, skočila med šaulske

knjige notpokazala s poma-čjauv kejpov pa pripovedo-vanja *Vajninoga Miškana* iz Ritkarovec, steri ji je največ kejpov dau. Najprva je na kratko povedala o samom Porabji, potejm pokazala kejppe z družinskoga žitka (gnauksvejta so bile držine, gde je živalo vküper več generacij, gnes se mladi kraj spakivajo, vse več je nuklearnih držin), pa iz šaulskoga življenja (prva šaula je bila na Gorenjom Seniki 1627. leta omenjena, v katoliški ljudski šaulaj so do leta 1907 včili slovenski, potejm pa vogrski, sloven-ski gezik so se včili

gostüvanji. Knjigo končajo kejpji o tom, ka vse so delali doma ali na gazdiji.

Monografijo Porabje na starih slikah so zatok vödali, naj se stari kejpji nej bi zgibili ali vničili, vse tisto, ka je na njij pa nej pozabilo.

Večer sta končali dvej pravljíčarki. Vesna Radovanovič je pripovedjala o moži Šandori pa ženi Kani, steriva sta vküper kradnila. Gda je Šandor ciganjji vkradno sekiro, stera je sama redla korita, ga ciganj zakune. Tak mora Šandor mrejtji od pogač, v stere je njegva žena zmejsila čemer. Niške ne more vujdti svoji usodi, je nam pravo Feri La-inšček, steri je tau pripovejst napiso v knjigi Mislice.

Micka Svetec iz Slovenske vesi je tapravla pravljico o lejpi pa grdi dejkli pa o kraliči, steri se zagledne v lejpo deklo, dapa za ženo skur vzeme grdo. Na konci se vse obrne na dobro, kralič najde svojo lejpo neve-sto pa se oženita. Dobro se z

Organizatorge večera pa vsi pravljíčarke pa pravljíčarji: Anamarija Bedič, dr. Klandija Sedar, Metka Sraka, Ana Sušec, Vajnin Miška, Vesna Radovanovič, Jasna Horvat, Micka Svetec in Gyöngyi Bajžek

Murske Sobote pa Slovenske zveze so prišli tak domanji lidgé kak lidgé z drüge strani granice. Prišla sta generalni konzul v Monoštri dr. Boris Jesih pa predsednik Sloven-ske zveze Jože Hirnök tö. Organizatorge so publiko zvali na večer, ka bi s pomočjauv pripovejsti pa kejpov gorobidili našo erbijo. Vse navzauče je pozdravila sekretarka Sloven-ske zveze Gyöngyi Bajžek, stera je med drugim povejdala: »Danešnji večer de malo ovaški od seničkoga, žvün pripovejsti za odrasle, mo probali goržbiditi spo-mine na življenje pa šege v Porabji, kak je bilau gnauks svejta, kak tau kažejo stari kejpji tö.«

Jasna Horvat, direktorica Pokrajinske in študijske knjižnice v Murški Soboti, je povedala, da so monografijo Porabje na starih slikah (Porabje na starij kejpaj) vödali v projektu *Obujamo dediščino*, steroga je finančno pomogo Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu iz Ljubljane.

Po pozdravni rečaj organizatorov je simbolični oder prevzela pravljíčarka Metka Sraka, stera nam je v žmanom goričkom dialekti pripovejda-

mlajše pa odletejla v školnikovo ižo. Veselili so se, ka so trno čedno pamet küpili, vej je pa küšnila prvoga čleka v vesi, lejtala med šaulari, pa odletejla v ižo vön avč enoga človeka. Kak so pa ešče veselili bili, gda je ta »pamet« mlade mejla!

O malom kokauteki nam je pripovedjala Ana Sušec, steri je s pomočjauv fčel, lisice, vuka pa potoka v obup spravo cejlo ves pa župnika, steri je mislo, ka je kokautek sam hüdi, pa ga je

sto zapraviti. Na konci ma je dau žakeu zlati penezov, ka bi na meri njau njegvo ves. Kokautek je peneze odneso domau svojomi gospodari, stari romi dedi, pa ešče zdaj živita, če ga je nevoščena sausedica nej spekla.

Dr. Klandija Sedar, stera je vküppostavila monografijo Porabje na starih slikah, je

samo kak predmet/tantárgy). Najvekši tau v knjigaj kaže držinske svetke, vesele pa žalostne (zdavanje pa gostüvanje, prvo spauved pa pokapa-

Klandija Sedar se je pogüčavala z Vajninim Miškanom

nje ali sprevod). Gnauksvejta je pomembno bilau, gda so podje na štölingo šli, gda so domau prišli, so njim pripravili bal, dekle so njim pa kauli kolapuša zvezali pantlike. Tistim, steri so nej bili za sodakaj, so pa zvezali črne pantlike. O sodakaj pa nabornikaj smo tö vidli par kejpov, ranč tak o fašenkaj pa borovom

dobrim plače, lagvo z lagvim, je sporočila nam pripovejst, s stero se je končo števanovski večer. Med tejm časom je venej kmica gratala, publika pa nastopajoči so pa pripovedjali kauli staula, na sterom je bilau dosti dobroga.

Marijana Sukič
Foto: K. Holec

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Malo je paš za fčele

Kak je vsigdar lepšo vrejmen v Železni županiji, tak je vsigdar več dela vanej, pa nej samo za lidi, liki za fčele tö. Istina, tak pravijo, ka tašoga reda čebelarji majo več dela, sledkar pa fčele. Čebelarji zdaj sprtulejt prejk poglednejo družine, kelko ji je ostalo pa kelko je tisti, stere so nej zadobile sprtulejt. Tau pravijo, če 10 procentov premine, tau je še normalno, dapa gnesden je tau že bola 20-25 procentov. Tau pomeni, ka tisti čebelar, steri stau košov fčel šké meti, tisti djeseni minimalno 120-125 družin mora meti. Etašoga reda sprtulejt tau tö trbej pogledniti, če je matica nej preminaula, če go nega, te dvej družine trbej vküpsparati. Dapa tau je nej tak naletja, tau me edno tehniko, pa tau je fejst aklavo delo. Drügo fejst važno delo je, ka poglednejo čebelarji, kelko meda je v panji (méhkas), če je malo, te fčele polagati trbej, dočas ka nedo rauže cvele. Dapa tau je že tö nej léko delo, zato ka vsigdar so menše tiste paše za fčele, kama je leko vöpištijo. Pa tau je nej samo v Železni županiji nevola, liki po cejloj Madžarski, malo je akacij pa njiv, gde repica cveté. Zvün tauga še dosta vse cvete, dapa tau je mala količina, s tistoga dosta meda nega. Zdaj tak vögleda, ka malo je tisti površin, gde se fčele leko pasejo. Če tak gledamo, te je dosta fčel. Pravica je tau, ka fčel je malo, pa tisti mest, gde se leko pasejo, še menje. Dapa največša problema je tau, ka je cejna meda nizka. Eden velki supermarket tak postrašüva čebelare, ka de iz Ukrajine naraüčo med, če do domanji čebelarji več kak 600 forintov prosili za kilogram meda. Dapa nej se je posrečilo postrašiti čebelarje, oni so vküpprijali, pa etak za 700 forintov leko odavajo med. Kaksnekoli so cejne meda, na fčela fejst skrb moramo meti, če nji nede več, te konec baude sveta, zato ka te nede, sto bi rauže oprašo.

Karš Holec

OD SLOVENIJE...

Družinski zakonik

Po dolgi in zelo živahni razpravi je državni zbor sprejel nov družinski zakonik, ki bo nadomestil več kot 40 let star zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Njegov glavni cilj je, po zagotovilih ministrice Anje Kopač Mrak, zagotavljanje učinkovitejšega izvajanja načela varovanja koristi otroka in izboljšanje pravne varnosti pri odločanju o zakonskih in družinskih sporih. Izraz roditeljska pravica bo nadomestila starševska skrb, ta pa bo lahko, če otrok ostane brez staršev, dodeljena tudi starim staršem ali drugim ožjim sorodnikom. S tem so se izognili zapletom, ki bi jih povzročila posvojitev znotraj družine. Novost bo vnaprej izražena volja staršev, kdo naj skrbi za otroka, če se jim kaj zgodi. Mogoča bo tudi sklenitev predporočne pogodbe, spodbujalo se bo mediacije v družinskih sporih.

Karađorđevići zahtevajo vrnitev dvorca Brdo pri Kranju

Princesa Jelisaveta Karađorđević je na Evropskem sodišču za človekove pravice v Strassbourgu vložila tožbo, s katero zahteva vrnitev dvorca Brdo pri Kranju in pripadajočih zemljišč. Potomci jugoslovanske kraljeve družine Karađorđević so tožbo na sodišču v Strasbourgu vložili, potem ko so izčrpali vsa pravna sredstva v Sloveniji. 80-letna hčerka pokojnega kneza Pavla Karađorđevića pa vztraja, da je bil dvorec, v katerem je preživljala otroštvo, nezakonito odvzet. Princesin odvetnik v Sloveniji Peter Kos navaja, da je dvorec ocenjen na 65 milijonov evrov, pri čemer bi princesa lahko zahtevala polovico tega zneska. Nekoliko več pa pričakuje princesin bankir Gerard Hoffmann, ki ocenjuje, da je posestvo vredno dobrih 280 milijonov evrov in da bi bilo primerno, da Slovenija izplača »simboličnih 47 milijonov evrov«.

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

SOBNE RASTLINE KOT ČISTILKE ZRAKA

Pred nedavnim mi je prijateljica povedala, kaj jo je vprašal njen mladoletni sin: »Mama, kakšna družina smo mi, da nimamo v stanovanju nobene rože?« Prijateljice se je to vprašanje dotaknilo in brž je šla kupit na vrtnarijo nekaj rastlinja. Zmotno je misliti, da mladi rod ne opazuje, kaj ga obdaja, kaj ga moti ali kaj mu manjka.

Sobne rastline prinašajo v dom življenje, nekatere pa imajo še dodatno lastnost, in sicer čistijo zrak. Zaradi slabšega zraka smo bili pozimi velikokrat izpostavljeni škodljivim snovem, ki se kopičijo v zaprtih ogrevanih prostorih, zato so nam na voljo rastline, ki v prostoru povsem očistijo zrak in bist-

in s tem otežuje normalno dihanje rastlin. Da bi pre-

Chamaedorea - gorska palma

prečili usedanje prahu, strokovnjaki svetujejo, naj liste

Chlorophytum comosum - zeleničica

veno izboljšajo razmere. Rastline zmanjšajo koncentracijo škodljivih plinov, kot so formaldehid, benzen, ogljikov dioksid in ogljikov monoksid. Nekatere sobne rastline zmanjšujejo tudi količino glivic in bakterij ter iz zraka odstranjujejo cigaretni dim. S poskusi je dokazano, da lahko ena sama večja in lepo razvita rastlina očisti približno devet kvadratnih metrov prostora.

NAJBOLJŠI ČISTILCI

Glavno vlogo pri izmenjavi plinov imajo zeleni listi, a ko nanje sede prah, zapre pore

najprej obrišemo z vlažno krpo, nato pa zgornjo stran enakomerno poskropimo z vodo iz razdalje približno tridesetih centimetrov. Uporabljamo razpršilec, saj z njim odpremo listne pore in preprečimo usedanje prahu, rastlini pa povrnemo naraven in zdrav lesk. Škropljenje ponovimo po dveh tednih. Najboljši naravni čistilci so: SPATIFIL, BRŠLJAN, ZMAJEVCI, TAŠČIN JEZIK, GORSKA PALMA, DREVOLJUB (Philodendron), ZELENIČICA (Chlorophytum comosum) in MAVRINA

(Scindapsus comosum). Vse te rastline si z lahkoto sami razmnožite.

PRAVI ČAS ZA PRESAJANJE LONČNIC

Velik spomladanski poseg v rastline je presajanje. Rastlinam v lončkih moramo zagotoviti zadosten prostor za razraščanje in dodati izrabljene hranilne snovi. Sobne rastline presadite, ko se dnevi spomladaj daljšajo in

je bolj svetlo. Ker so stene lončka, posebno glinastega, vedno vlažne, se korenine rastlin priraščajo k steni, zato pri presajanju moramo paziti, da jih ne pretrgamo, kajti takšne poškodbe so lahko usodne. Pri starejših večjih lončnicah je že dovolj, če zamenjate samo vrhnjo

jih greje toplo sonce. Zdi se mi, da je okrog naših domov prav v teh časih premalo barvitosti. V mislih imam cvetoče grme in trajnice, ki s svojim čudovitim cvetjem božajo naše telo. To so nepozebniki, zvite leske, telohi, dreni in rumeni goli jasmini. Ko večina drugih rastlin še spi, so nadvse privlačne drevnine, ki z živobarvnimi cvetovi, nekateri so tudi dišeči, vzbujajo pozornost in občudovanje. Nepozebnik je najbolj priljubljena pozimi cvetoča grmovnica. Zgodnje vrste in sorte zacvetijo že decembra, so pa tudi takšne, ki cvetijo vse do marca. Rastlino krasijo sladkasto dišeči pajkasti cvetovi, ki so žveplasto ali bronasto rumeni, oranžni in bakreno rdeči. Mraz cvetov ne pokonča zlahka, saj jim tudi temperatura, nižja od minus dvanajst stopinj, ne more do živga.

NAMIG

Pregovor pravi, da posadi dren in boš zdrav kot dren. Zraste v visok grm ali manj-

Hamamelis - vrtni nepozebnik

plast zemlje. Zelo pomemben faktor pri presajanju je prst - zemlja, predvsem danes pri veliki ponudbi. Ta mora ustrezati vaši rastlini. Najbolje bo, da se posvetujete pri za to usposobljenih vrtnarjih.

Najbrž že marsikdo od vas opazuje pomladno dogajanje v naravi in pokajoče brste, ki

še drevo, ki uspeva na apnenih tleh in pred olistanjem cveti rumeno že konec februarja in v začetku marca. Cvetovi ponujajo izdatno pašo čebelarom, iz drnulj pa lahko skuhamo zelo okusne čaje, marmelade in sokove.

*Besedilo in fotografije:
Olga Varga*

Svetek oltarskoga svestva v Slovenski vesi

Na prvi sprtolejšnji den, 21. marciusa, so v Slovenski vesi meli svetek oltar-

Máté Pete Polgár, pri meši so vörnicke slovenski molili Gospaudovo molitev (Oča-

skoga svestva. Sveto mešo naš). Pred tejm, ka so vögd- je služo varaški kaplan jali oltarsko svestvo, so vörnicke v domanjom s l o v e n - skom ge- ziki molili križno paut v kapejli sv. Florjana.

László R. Horváth

Pohod v dolino zvončkov

12. marca je SNS Sakalovci organizirala pohod v dolino zvončkov. Zbrali smo se pred domačim kulturnim domom, bilo nas je več kot 30, na pohod smo šli skupaj otroci in starši, prišla pa je tudi starejša generacija.

Seveda, vsi smo bili radovedni, kako cvetijo zvončki v sakalovskem gozdu. Očitno je bilo, da smo prišli v pravem času, saj je bil gozd poln belih zvončkov.

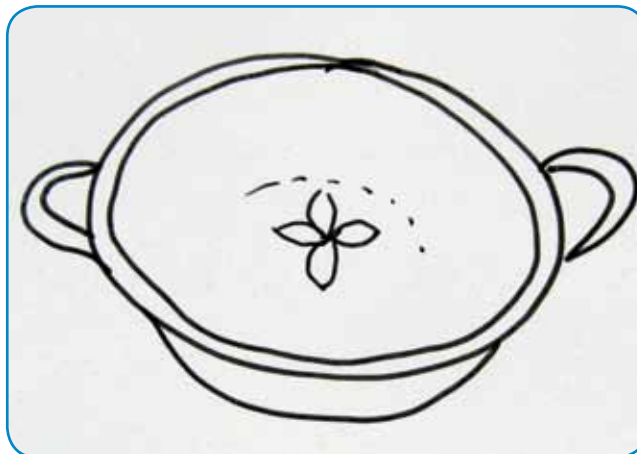
Vzdušje je bilo enkratno, veliko smo se smejali. Na koncu smo bili malo tudi utrujeni, saj smo pešali skoraj 6 km.

L. Fasching

V künji inda in gnes (12)

Bajdla – vajdlin – vájling

Za tau posaudu nemamo nej slovensko nej madžarsko rejč, ime izhaja iz nemške reči Weidling. Veuko, glopko piskreno sklejšo z dvöma prejločoma so nücali, gda so mejsili testau za bukline ali kaj takšoga. V bajdli so prali

šalato pa posaudu tö. Bajdla je bila vsikder od znautra pa od zvüna oblejana. Od znautra pa eške pofarbana, spodkar s kakšov lejpov raužov.

Gnes so bajdle iz pleja, emajlirana (zománczött) ali plastične.

Marija Kozar

Predstavitev nove igre

19. marca, na Jožefovo popoldne ob 15. uri, so se v števanovskem kulturnem

Merkli, ki je tudi sam igral, in sodeloval kot dramaturg. Igra se dogaja v letu 1956. Glavna

domu predstavili amaterski gledališčniki iz Vasszécsénya. Na oder so postavili igro z naslovom *A halál mezején* o seba je župnik Imre Abai. V njej smo lahko spoznali, kako sta politika in revolucija vplivali na ljudi. Predstava je bila

jártam/Hodil sem na meji smrti. Igra je bila v madžarskem jeziku, napisal jo je župnik Ferenc

zelo zanimiva. Hvala vsem nastopajočim in gledalcem.

Agica Holcz

... DO MADŽARSKE

79 odstotkov mladine na Madžarskem podpira EU

Nemški neprofitni sklad Bertelsmann je prejšnji torek objavil rezultate javnomnenjske raziskave, ki jo je izvedel med 30. januarjem in 13. februarjem med mladimi v Nemčiji, Avstriji, na Poljskem, Češkem, Slovaškem in Madžarskem. V vsaki državi so vprašali 500 mladih. Več kot 77 odstotkov vseh anketirancev pozitivno ocenjuje, da je njihova država članica evroske skupnosti. Evropsko unijo najbolj podpirajo mladi v Nemčiji (87 %), na drugem mestu je Madžarska (79 %), sledijo Avstrija (77 %), Poljska (76 %), Češka (73 %) in Slovaška (70 %). Le 16 odstotkov vseh vprašanih meni, da bi morala njihova država izstopiti iz Evropske unije.

Mladi menijo, da so največje prednosti Evropske unije mir med državami, članicami (78 %), prosti pretok delovne sile (66 %) ter možnosti izobraževanja (62 %) v drugih državah. Največja izziva, ki sta pred Unijo, sta terorizem in integracija migrantov. Medtem ko 73 odstotkov nemških in 61 odstotkov avstrijskih mladih meni, da begunce moramo sprejeti, je večina vzhodnoevropskih mladih proti sprejemanju beguncev. Na Slovaškem jih zavrača 75 odstotkov, na Poljskem 73, na Madžarskem 72, na Češkem 70 odstotkov. Medtem ko 70 odstotkov nemške in avstrijske mladine meni, da je najboljši družbeni sistem demokracija, je na Madžarskem enakega mnenja le 48 odstotkov mladih.

Zdravstvo bi letno potrebovalo dodatnih 600-700 milijard forintov

Sorazmerno z bruto domačim proizvodom se namenja zdravstvu na Madžarskem letno za 2 odstotka manj denarja kot povprečno v državah višegradske skupine, kar je letno od 600 do 700 milijard forintov primanjkljaja, je zapisal v javnem pismu predsednik Madžarske zdravniške zbornice István Éger. Še večji je zaostanek v primerjavi s povprečjem Evropske unije, zato je pravi čudež, da zdravstvo v državi še sorazmerno dobro deluje, meni vodja zbornice. Nadaljuje se tudi odseljevanje zdravstvenega osebja, lani je prosilo dovoljenje zbornice 900 oseb, med njimi 650 zdravnikov.

TAU NAMÉ VSGIDAR VESELI

Kak sem se iz Števanovec proto Otkovcom pelo pa nad tejm zmišlavo, koga bi leko najšo za pogučavanje, gnauk samo Vendela Horvata, po izi Šolinoga zaglednem doma pri ograji. Na ednoj strani oni stojijo na drugoj strani pa sestra, stera je ranč te prinesla tople pogače za brata. Gda sem se skerjej pripelo, te so že samo Vendel stali na dvauri v rokej s pogačami, pri nji pa eden mali pes, steroma so vejn ranč tak denile pogače kak mena, zato ka na silo je gor nanj skako.

- Vendel, tau je dobro, ka je vaša sestra tak paulek, zato ka pogače so še tople, gda je k vam prejkprinese.

»Tau je dobro, pa nej samo zavolo pogač, liki zato tö, ka gdakoli prejk leko demo eden k drugomi, pa nej samo müva, liki mlajši njeni me tö dostakrat poglednejo. Nam ranč nej trbej telefona, če kaj štjemo eden drugoma, te samo prejkskričimo, sploy pa zdaj, gda je že toplo pa sir odprejto mam dvera. Zdaj je tak eden čas, ka gda sonce sije, vanej je bola toplo kak znautra, zato ka stene so še mrzle.«

- Samo aj toplo baude, vejpa tak je duga žima bila.

»Mrzlo je bilau, dapa dja sem nej zmrzavo nikanej, zato ka sem redno nalago, pri mana je ram vsigdar topel bejo. Dosta drv sem tanaložo, zato ka dja v več mejstaj moram nalagati, v künji špajert mam, v izi pa železne kale. Zdaj ta zima je mrzla bejla pa duga, mrz se je več kak eden mejsec držo, že sem tau mislo, ka nikdar ne pisti. Tau je lagvo bilau, ka še vodne se nej gorasagrejlo, zato trbelo tak fejest nalagati. Bilau tak, ka še v paunauči sem z drvami lejto. Moram nalagati, zato ka reumo mam pa vsigdar na toplom moram biti.«

- Drva so vam dojšla?

»Drva dja mam, vsakšo leto je tjöjpim, zato ka dja nej-mam gauštje. Zdaj že več lejt mena vsigdar Pufarin Vendel vozi drva, taše gotove, gorazožagane pa razkalane, s tejni drugo delo že nejmam, samo je nalagati trbej. Dja sem njema pravo,

ka mena aj taše kratke žaga za špajert, nej taše duge, ka za centralno peč šagau ma. Lani mi je 1. majuša pripelo, zdaj še ne vej, zato ka zdaj sem še nej gončo z njim, dapa lani sem ma že tak pravo, ka mi trbej, pa on tau tak vej. Ka si vejš, drva bola trbej kak djesti, če ne š nalago, te zmrzneš, vej pa tak so dostakrat kazali tašo že v televiziji, ka so lüstvo mrtvo najšli.«

- Zdaj te leko rauráš pride pa vöspuca ore, nej?

»Dotejga mau eške dja pucam cevi, raure pa tak nej trbej, zato ka so nauvi pa nika saj nega v nji, zato ka dober huzat (prepih) majo.«

- V žimi gda je fejest mrzlo bilau, te ste odli kaj vanej?

»Po drva sem odo, telko

sé domau morajo obed vönositi, zakoj dja ta do poš-tije odim.«

- Vam je zato dobro, zato ka žviin tauga, ka vam djesti vövožijo, na keden večkrat vas pogledne ta socialna delavka.

»Tau je maudro delo, človek je itak nej sam, če kaj trbej, ka dja že ne morem ali ne ladam, te ona tanapravi. Do tejga mau je Žuža bila iz Andovec, dapa ona je odišla, zdaj je pa edna mlada, Evike se zove. Zdaj če kakšno bri-go mam ali če mi kaj trbej, te samo vzemem

telefon pa pozovem ali ti-stoga, steri je falugondnok (vaški oskrbnik) ali pa tau socialno delavko. Dapa tašo je zato rejdko, zato ka tau si vse leko dolapogoči pa

Pejški bi do žganjarnje nej prejšo, zato ka bi se cejla-k tazaleco, pod brgaum bi pa že gvüšno ka vezno.«

- Tü nižje vas te ram že kak

Šolin (Horváth) Vendel vsigdar radi pripovejdajo

dugo odvajo, pa nej drago, pa itak ga niške ne küpi, žaka?

»Vejn zato, ka majter so vse dolazdrli, pa etak fejest božno vögleda, zaman ga samo za 2.5 miliauna odavajo, nikoma ga nej trbej. Če bi ga tak njali, kak je bejo, te bi ga še za pet miliaunov leko odali, zato ka te bi še leko živeli v njem. Etak pa zdaj dosta tjüpcov odi, dapa vsikši odide, ništja ga ne tjöjpi.«

- Lejpo je tü, gde ste vi doma.

»Dobro je tü, zato ka v dvorišče vsigdar sonce sije, v dobro mesto so zozidali te ram. Dja sem ga tistoga reda za petdeset djezero forintov tjöjpo, tau tö istina, ka sem dosta vse že popravlo pa na nauvo zozido, dapa zato tak mislim, ka vrejdn je bilau, zato ka še dva plüga gröjnta se vcujdrži. Tauma je zdaj že štirideset lejt, te je eden kifli štirideset filerov košto. Zdaj moram tak njati, zato ka mi telefon cinga, poglednem, sto me išče.«

- Sto je vas isko, če leko ovadite?

»Tau je ta socialna delavka

bejla, stera bi gnes v dvej vöri mogla k meni priditi, samo nejma časa pa zato mi je telefonirala, aj go ne čakam.«

- Od steroga mau mate vi mobiltelefon?

»Že sploy dougo ga mam, vejn tak petnajset lejt, dja sem drugoga telefona ranč nej emo, nikdar nej, samo tauga.«

- Zdaj že baukše, zato ka že leko je vanej, v žimi ka ste delali cejli den znautra v rami?

»Zazranka sem gorastano, malo sem taopravo, zajtrk sem si kreda djau, nadjo sem se, pa te sem malo znauva talego. Ka drugo leko delaš, gda je vanej snejg pa mrzlo, drva nutra nosiš pa nalagaš. Televizijo sploy dosta gledam, če vnoči ne morem spati, te go nutraza-kapčim pa go gledam, če bi go nej bilau, te sploy težko bi bilau vöprestati te zimski čas. Zdaj sem edno nauvo televizijo tjöjpo za stau djezero forintov, dapa vrejdn je te pejnez, zato ka sploy lejpi tjejp ma.«

- Kakšne programe vse mate?

»Dosta, ranč ti ne vej, vse taprajti, ka programov mam, zato ka satelitsko anteno mam. Zdaj, ka je že lepšo vrejmen, že ne gledam telko televizijo, več sem vanej, zato ka vsigdar nika čujskam, ne moreš tak ostati, ka nika ne delaš. Dja bi dosta več vse delo, dapa ne morem, 78 lejt sem star, večkrat so me že operirali pa sape več tö nega. Tau me veseli, ka sem zato nikdar nej sam, sestre me vsigdar poglednejo, pa ranč tak njigvi mlajši tö. Zdaj nej davnik sta obadvej nagnauk prišle, že sem se zbojo, ka se je kaj zgaulo, zato sem je pa pito, ka je. Pa nika, so prajle, samo sva prišle te malo poglednit.

Dobro, tau nej lagvo, samo pojta, tau name vsigdar veseli, sem pravo.«

Karči Holec

Veški oskrbnik Tomi Dončec njim je pripelo obed

snega sem taodmeto, ka sem pošto leko pogledno. Človek se nika mora djibati, ovak vse drveni grataš. Djesti mi sé domau pripelajo, dapa bilau tak, ka sem dola k poštiji mogo odti. Samo gda so prejdni vöprišli iz Nádasda, steri tau vse prejkmajo, tau socialno poumauč, te so prajli, ka mena

če kaj trbej, te mi pripelajo, zato ka mali bus vsikši keden gnauk v Varaš pela. Dostakrat je tak, ka dja k doktora moram titi ali kama inan, tašoga reda sé prejde pa odtec me tapela, tak ka tau je fejest dobro delo, ka mam te mali bus. Brezi tauga bi mena sploy težko bilau. Kama bi leko üšo?

Gda se je slovenski narod naraudo

Slovenci so se s svojim narodom, narodnostjov začnili spravlati v cajtaj *Marije Terezije* ino *Jožefa II.*, šteriva cesara sta stela s svojimi reformami napraviti »s kem vekšo srečo za s kem več ljudi«. Razsvetleniva voditela sta goprlišla, ka svoje cile ne moreta dosegniti samo s sigurnostjov, svojo lüstvo moreta nagačavati pa vöšaulati tö. Tau pa je na Slovenskom samo tak leko šlau, če sta nutpelavala slovensko rejč, gezik paverski lidi, šteri so po kancelajaj nemški nej razmili. Tak so rosag, Cerkev ino ništerni meceniznili podpérati šaule, vö so davali vsefelé hasnovita pisanja, štera so prausnomi lüstvi pomagala pri spoznavanji svetá ino meštrij. Tak so leko gratali takši državljani (állampolgárook), od šteri je rosag hasek emo.

Od konca 1760-i lejt, eške bole pa po 1774, gda so mogli vsi mlajši v šaulo ojtj, so na Kranjskom vsikdar več knj vödavali v ljudskom geziki. Pisateli so steli pokazati, ka je »kranjski« ali »vindišarski« gezik po svojoj lepoti, melodiji pa bogastvi ranč takši kak »velki« geziki. Brž so goprlišli, ka je mujs napraviti normirani, standardni gezik, šteroga bi razmo vekši tau lüstva. Avguštinski baratar *Marko Pohlin* je v svojoj »Kranjskoj gramatiki« leta 1768 dojspiso guč Ljubljane pa kauliški vesnic. (Ovak pa je v tresti lejtaj več pisanj vküpspiso kak drügi pred njim v dvej stoejtjaj.) Drügi gramatičari so dale pelali staro tradicijo protestantov: ljubljanski püšpek *Karel Janež Herberstein* je naraučo, ka aj znauvič dojobrnejo Sveto pismo, *Jurij Japelj* pa *Blaž Kumerdej* pa sta prejkvzela gezikovne regule pa litere protestanta *Adama Boboriča*. (Té litere so se po njem zvale »boboričica«, štero so eške do srejde 19. stoejtja nücali).

Japelj ino Kumerdej sta probala svojo pisanje tak ravnati, ka aj bi melo šürši, osrejdneslovenski fundament, ranč tak kak Dalmatinova

Anton Tomaž Linhart na starom jugoslovanskom štemplini

Biblija. Čednjakarski kraug kauli barona *Žige Zoisa* se je po dopüščenji slobaudne vöre (1781) dosta spravlo s protestantskov literarnov ino gezikovnov tradicijov.

Blüzi ljubljanske tržnice (piaca) stogi kíp Valentina Vodnika

Ta standardizacija rejči pa se je nej zavolo nacionalistični planov začnila, slovničare je bole gnalo želenje po klasifikaciji gezikov. Slovenski čednjaki so pisali gramatike pa slovare zatok, ka aj bi se ta rejč bole po regulaj nücala. Oprvin so steli pokazati, ka je »kranjski« gezik gnaki kak »vindišarski« na Koroškom ino Štajerskom, je pa žlata drüгим »slavskim« rečam

tö. Najbole razmeno je tau, ka Slavi v deželaj Notranje Avstrije gnaki gezik gučijo, dojspiso *Anton Tomaž Linhart*. V ednoj peticiji za casara *Jožefa II.* je na priliko napiso, ka je rejč té Slavov eden sami gezik, ovaški od rovačkoga.

Tau mišlenje so sledik prejkvzeli vsi gramatičarge. *Jernej Kopitar* je v prvoj znanstvenoj slovenskoj slovnicu (1808) ranč tak dojspiso, ka se té gezik na Kranjskom zové »kranjski«, v drügi deželaj pa »vindišarski«, depa tau je gnako. Pesnik *Valentin Vodnik*, gda je v novinaj delo reklamo za svoj nemško-slovenski slovar, je napiso, ka v knjigaj najdemo »čiste reči *Windov* na *Kranjskom*, *Štajerskom*, *Koroškom* ino *Goriškom*...«

Gda so dojspisali, ka gučijo Kranjci, Štajerci ino Korošci gnaki gezik, je več nej dosta falilo, ino Anton Tomaž Linhart je vöповодо, ka je slavsko lüstvo v Notranjoj Avstriji *eden narod*, šteri je v ejkstra deželaj samo zavolo politične zgodovine. Un je eške nej nüco ime »Slovinci«, depa je pravo, ka so notranjeavstrijski Slavi ejkstra lüstvo s svojov zgodovinov, gezikom ino

kulturo, štero má »gvüšno kontinuiteto v Karantaniji«. Po Linharti sta fundament slovenskoga naroda gezik ino zgodovina, če rejsan je eške nej djenau definero grajnec slovenske zemlé.

Z zgodovinskim spominom je na Slovenskom začnilo rasti narodno gibanje (nemzeti mozgalom). Lüstvo s vküpnim gezikom ino zgodovinov je pomalek narod

grtúvalo, za šteroga so začnili nücati ime »Slovinci«. (Prva je tau v slovenskom geziki znamenüvalo »Slavi«.) Problem se je rejšo samo po leti 1809, gda je češki gramatičar *Josef Dobrovský* dau

Prve slovenske novine, napisane z literami »boboričica«

idejo za vküпно ime vsej Slavov »Slawen«, šteri pa so inda bili »Winden«, so gratali »Slovenen« v nemškom ino »Slovenicus« v latinškom geziki.

Tau je biu cajt nauvoga narodjenja slovenske kulture tö. Med 1779-81 so vöprihajale »Pisanice od lepeh ume tnost«, prve nej cerkvene, liki posvejtne veršuške *Feliksa Antona Deva*. Na njegve reči je *Jakob Zupan* napiso prvo slovensko opero »Belin« (1780), v Ljubljani je začnila delüvati Filharmonija. Depa v tom cajti se je naraudilo slovensko gledališče tö: najbole eričnivi sta dvej drami Antona Tomaža Linharta »Županova Micka« ino »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. »Lublanske novice« z urednikom Valentinom Vodnikom so bile med 1797-1800 prve slovenske novine, štere so oprvin vöprišle gnauk, sledik pa dvakrat na keden.

Narodno narodjenje je dosta pomagalo kisnejšomi nacionalnomi gibanji v prvoj polovici 19. stoejtja, de je pa nej dosta spremenilo identiteto vekšoga tala lüstva. Tis toga ipa so lidgé gučali, pod štero deželo slišjo. Eške tisti

tö, šteri so največ naredili za prebidjavanje slovenskoga mišlenja: oča *Pohlin* je vsikdar pravo, ka je njegva domovina Kranjska, materni gezik pa »kranjski«; *Linhart*, *Zois*, *Kopitar* ino *Vodnik* so se ranč tak držali za Kranjce, nej za Slovence. Paversko lüstvo je melo deželno, eške več, lokalno identiteto. Zvün toga so nej čütjli, ka bi bili povezani s Slovincami po drügi deželaj, liki samo tau, ka ne gučijo nemški. Istino so meli tisti, šteri so gučali, ka »narod v prvom redej živé v glavaj lidi«.

Ideja o Slovincaj kak posebnaj gezikovnoj ino zgodovinskoj skupnosti se je med lüstvom zgrabila samo té, gda je vsikdar več lidi znalo šteti pa so začnili vödavati štenjé z narodnimi mislimi. Moglo pa je biti konec tistoga sistema tö, v šterom je biu strašno velki razloček med pavri na enoj ino ple miči pa varašanci na drügoj strani. V narod se je leko prikapčo što koli, za ka koli se je naraudo.

Na srejdj 19. stoejtja so že takše nape (zemljevide) malali, na šteraj so v slovenski narod »vogrski Slovinci« ranč tak nutzakapčeni bili. »Matični narod« ali »avstrijski Slovinci« so se začnili vsikdar bole brigati za svoje rojake na drügoj strani Müre. Po prvoj svetovnoj bojni se je vekši tau toga maloga lüstva povrno slovenskoj materi, ništerni - naši starci - pa so ostali na Madžarskom.

Od tistoga mau je pá minaulo stau lejt. Mi pa eške itak moremo znauvič pa znauvič povödati pa ponavlati: Porabski Slovinci smo - če rejsan malo ovak gučimo pa pišemo - ranč tak eden tau slovenskoga naroda kak tisti na Kranjskom, Štajerskom ino Koroškom.

-dm-

OBČNI ZBOR S FORUMOM ZAGOVORNICE V SOMBOTELI

Na začetki vsikšoga sprto-lejtja má Slovensko kulturno društvo Avgust Pavel v Sombotelí šegau držati velki djilejš, občni zbor. Zatok se je na sedeži organizacije letos 18. marciúša pá zbralo više tresti članov, ka aj bi čüli o

gali pri grobi pa spominskoj tabli polihistra, v Andovce so na cvejtno nedelo šli pejški, držali so literarni večer v Sombotelí, bili so cuj na konferencaj na Cankovi ino v Budimpešti. Na Avgusta Pavla so se spominali na sombo-

na cvejtno nedelo na Dolenji Senik, Porabski dan v Varaši, srečanje s padaši v Andovci, oblejtnico smrti Janoša Kùhara na Gorenjom Seniki pa paut v vesnice Nemescsó ino Surd po stopajaj reformacije. Pri sebi v Sombotelí gorpijajo madžarski pevski zbor z Murske Sobote ino člane Društva porabski slovenski penzionistov v Škanzeni, folkloristke v penziji pa gorstau-pijo septembra na Narodnostnom dnevi tó. Na prauško dejo Sombotelčarge v »Srcé Slovenije« (Šmartno pri Liti-ji).

Na konci velkoga djilejša so člani društva poglednili kejppe s preminaučoga leta, ranč so pa nej končali, gda je na dveraj poklonckala slovenska parlamentarna zagovornica (szószóló) Erika Köleš Kiss. Poklonili so se ji kak stari poznanci, vej je pa zastopnica Slovincov lani na konci novembra cejlo društvo gorpijajala v madžarskom Parlamentí, šteroga so si leko poglednili pa jim je svojo delo na kratko raztomačila.

Na velkom djilejši sombotelskoga društva je bilau več cajta. Oprvin je zagovornica nutpokazala svojo funkcijo: leta 2014 so mogaučnost za pravoga parlamentarnoga poslanca (képviselő) meli samo Romi ino Nemci. Potrebni 22 gezero glasov so vse narodnosti vküper nej dosegnile, vej je pa istina, če je štoj svoj glas za narodnostno lišto dau, je nej smo stranke odeberati, potrebna je bila registracija. Kak je Erika Köleš Kiss tapravla, nema pravice dati glas v Parlamentí, njeno delo pa je donk važno. Na priliko v Komisiji narodnosti na Madžarskom, štera je leko cuj, gda se pogučavajo o zakonaj, ki so povezani z narodnostmi. (Ta komisija de mejla sestanek 9.-10. majuša v Porabji.) Gnauk je naša zagovornica probala dosegniti obnovev glavne poštije št. 8, štera je spoj va-

žna za Slovence, depa so go nej cujpistili, ka je tau prej nej narodnostno pitanje. V deli parlamenta more zagovornica mujs sodelovati, leko je članica drügi komisij ranč tak (če rejsan brezi glasa).

Zagovorniki pa so cuj pri odlaučanju o proračuni (költ-ségvetés), pa so dosegnili, ka so penezge za narodnosti (za samouprave, medije, inštitu-

pisom »Slovensko Porabje«, tak do nas venak več nej cuj k Őrségi spisali pa nas najšli na zemljevidi.

V Porabji delata že dva škónika-asistenta iz Slovenije, zagovornica pa šké ednoga v Monošter tó, v srednjój šauli Béla III. pa nutpelati včenjé gostinstva v dvej gezikaj. Drügi problem pa je prej, ka dosta Slovincov v Avstriji

Slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köleš Kiss je oprvin držala forum v Sombotelí

delovanji društva v preminaučom leti pa zvóдали plane za prišešnje leto.

Na žalost se je djilejš pá začno z žalostnimi novicami: od slejdnjoga obcnoga zbora so mrli trgé člani društva: Imre Nagy, Imre Szenczi ino Krisztina Fördös. (Slejdnja je bila spoj aktivna članica društva, na vsikši program je prišla pa bila glavna pri rokodelskoj meštíri.) Za vse tri člane so navzauči edno minuto v tüüči stali.

Najoprvin je predsednica društva Ibojla Dončec Merkli nutpokazala vertivanje civilne organizacije v preminaučom leti, za štero se je pokazalo, ka je dobro bilau, zatok ga je občni zbor sprejeu. Predsednica se je članom zavalila za 1 procent porcova povódala, ka slovenska samouprava vsikšoj držini eške dale nutplača novine Porabje.

V leti 2016 je SKD Avgust Pavel vse prireditve organizero vküper s Somboteliskoj slovensko samoupravu. Vse vküper je bilau 18 programov, od toga 10 v Sombotelí, 8 pa indrik. Bilau je Pavlovo leto (130 lejt narodjenja pa 70 lejt smrti), venec so pola-

telski Mednarodni slavistični dnevaj ino v Sakalauvci na Srečanju porabski Slovincov tó. Eške dale so se padašivali z Andovčani, štere so pozvali v Škanzen, ranč tak kak prijatele s Cankove na Djürino senje.

Na začetki leta so se veselili na borovom gostüvanji na Verici, na konci leta je njine vnúke gorpoisko sveti Miklauš na srečanju z lüstvom (közmeghallgatás) slovenske samouprave. Somboteliske spominčice so spejvale v Števanovci pa na Narodnostnom dnevi - povezanom s svetim Martinom, vej se je pa v Sombotelí leta 2016 vse sükalo kauli toga svetnika. Na prauško so šli od prekmurskoga Grada do Trbovelj, gde so ranč tak bili pri Martinovoj meši.

Za leto 2017 planera društvo vküper s samoupravov 17 programov. Somboteliske spominčice do spejvale petkrat: v Varaši, na Verici, v Sakalauvci pa na sombotelskom Narodnostnom dnevi, na monoštrskom Slovenskom kulturnom svetki pa so že gorstaupile. Med programi eške najdemo: Pavlovo paut

Velki djilejš je ravнала predsednica društva Ibojla Dončec Merkli

cije) 2017. leta duplanski gratali. Dvej slovenski dvojezični šauli delüjeta normalno pa harmonično, je vöpostavila Erika Köleš Kiss, vsikdar več mlajšov se nutspiše s sausednji vesnic tó. Trbölo bi pa prej njine zidine tó prejkdati Državnoj slovenskoj samoupravi.

Erika Köleš Kiss má dosta plus nalog, spravla se s vsemi slovenskimi pitani. Pogučava se s političari s Slovenije tó, cuj je, gda so visika srečanja med rosagoma. Gda pridejo madžarski funkcionari v Porabje, vidijo, ka vse je ta mala skupnost dosegnila pa so bole volni pomagati, če spoznajo situacijo s svojimi očami, pravi zagovornica. Je pa žalostna, vej je pa v Sloveniji na pamet vzela, ka se vsikdar menje brigajo za Slovence na Madžarskom. Kak je povódala: če voditeli, s šterimi se je srečala, telko znajo o Porabji, ka pa te en prausen človek vej? Ministrstvo za človeške vire (EMMI) je obečalo penezge za dvojezične table z na-

delu, pa večer nemajo volau za slovenske kulturne skupine. Če rejsan je na Vogrskom 50 firm iz Slovenije, se mlajši raj nemški včijo.

Predsednica Somboteliske slovenske samouprave Marija Kozar se je zagovornici zavalila, ka je tak dosta pomagala pri tem, ka je ta organizacija več punktova dobila na razpisi Ministrstva za človeške vire, nekdešnji voditeu sombotelske univerze prof. dr. Karel Gadányi pa se je zavalu, ka stogi zagovornica eške v najüši cajtaj na strani slovenske katedre.

»Tam leko pomagam, gde me prosijo« - se je zavalila Erika Köleš Kiss za pozvanje, prva kak pa bi slobaud vzela, je s člani društva vküper zaspejvala en par domanji slovenski pesmi. Koštavala je pokaraj, šteroga so na srečanje prinesle sombotelske ženske. Gostja je povódala, ka je optimistka, vej je vidla, ka se je v Sombotelí zbralo više tresti lüdi, šteri so v srcej eške Slovinci.

-dm-

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

PETEK, 31.03.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Ugriznimo znanost: Eksoskeleti, oddaja o znanosti, 12.20 Vrtičkarji: Čaj, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip: Ženska konferenca, 16.25 Profil, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Alpe-Donava-Jadran, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujša Pepa: Nočne živali, risanka, 18.15 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Med valovi, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Plinska luč, ameriški film, 0.55 Profil, 1.25 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

PETEK, 31.03.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 To bo moj poklic: Izdelovalec modnih oblačil, 9.15 Slovenski vodni krog: Spodnja Soča, dokumentarna nanizanka, 9.55 Bleščica, oddaja o modi, 10.40 Priluhnimu tišini: Zakon o osebni asistenci, izobraževalna oddaja, 11.05 Halo TV, 12.00 Dobro jutro, 13.25 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - plesni pari, kratki program, 15.05 Migaj raje z nami, oddaja za razgibano življenje, 15.45 Dober dan, 16.30 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.25 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Halo TV, 19.15 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - ženske, prosti program, 21.15 Žrebanje Super Lota, 21.25 Derren Brown: Veliki rop umetnine, 22.40 Polnočni klub: Ko se nasmeješ! 23.50 Svetovni popotnik: Sirija, 0.50 Glasbeni spoti, 1.50 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - plesni pari, kratki program, 3.30 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - ženske, prosti program, 4.55 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SOBOTA, 01.04.2017, I. spored TVS

5.55 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program Op! 10.45 Burkež Pavliha, dokumentarni film, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 14.15 Ambienti, 15.00 Poslednji inkovski most, francoska dokumentarna oddaja, 16.00 Od blizu, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Reka Drava - Darilo narave za vse generacije, dokumentarni film, 17.45 Taksi, kviz z Jožetom, 18.00 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Zvezdni prepri, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.15 Bučke, satirično informativna oddaja, 21.40 Nočni receptor, angleško-ameriška nadaljevanka, 22.40 Poročila, Šport, Vreme, 23.10 Beli bog, koprodukcijski barvni film, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

SOBOTA, 01.04.2017, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.15 Dober dan, 10.10 Med valovi, 10.40 Čarokuhinja pri atu: Brda, 11.10 10 domačih, 12.00 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - moški, prosti program, 14.15 Moja najljubša žena, ameriški film, 15.50 Derren Brown: Veliki rop umetnine, 17.15 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - plesni pari, prosti program, 19.15 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 19.30 Adrenalinci: Plezanje, dokumentarna serija o mladostnikih, 20.00 Ragnarok, norveški film, 21.35 Zvezdana, 22.15 Nocoj v Palladiumu, 23.05 Aritmija, 23.35 Aritmični koncert - Elvis Jackson, 1.05 Bleščica, oddaja o modi, 1.35 Glasbeni spoti, 2.35 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - moški, prosti program, 5.10 Glasbeni spoti, 6.10 Aritmija,

NEDELJA, 02.04.2017, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.20 Danov Dinosvet: V kraljestvu dinosvirov, kanadska otroška nanizanka, 9.50 Ozare, 10.00 Nedeljska maša, prenos iz župnije Maribor, 10.55 Na obisku, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 15.00 Čarokuhinja pri atu: Prlekija, 15.25 Modna hiša Velvet: Pariz, španska nadaljevanka, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Dinotačke: Kar je bilo okroglo, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport,

Vreme, 20.00 Medičejci, gospodarji Firenc, koprodukcijska nadaljevanka, 21.00 Zgoraj brez, 21.50 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Kraljestvo pritlikavcev, ameriško-kitajska dokumentarna oddaja, 23.35 Slovenski sodobni ples: El Fuego, 23.45 M. Ravel: La Valse, Simfonični orkester RTV Slovenija in En Shao, 0.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.20 Info-kanal

NEDELJA, 02.04.2017, II. spored TVS

6.45 Duhovni utrip: Ženska konferenca, 7.00 Glasbena matineja, 8.45 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 9.40 Reka Drava - Darilo narave za vse generacije, dokumentarni film, 10.20 Vzemi me v roke, TV-priredba predstave Slovenskega komornega gledališča, 12.10 Avtomobilnost, 12.45 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - revija, 15.50 Zvezdana, 16.50 Hišica v preriji, ameriški film, 18.25 Ambienti, 18.55 Z glasbo in s plesom, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Planet Zemlja 2 - iz zakulisja, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 20.50 City folk - Obrazi mest: Zagreb, dokumentarna oddaja, 21.20 Časnik, hrvaška nadaljevanka, 22.15 Bučke, satirično informativna oddaja, 22.35 Ničelni teorem, ameriški film, 0.20 Vikend paket, 1.30 Glasbeni spoti, 2.30 Umetnostno drsanje: svetovno prvenstvo - revija, 3.25 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 03.04.2017, I. spored TVS

5.55 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Pregreha brez greha, kuharska oddaja, 10.45 10 domačih, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 NaGlas! 12.20 Vrtičkarji: Športnik, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Sveto in svet: Vloga matere, 14.25 Osmi dan, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Armanova skrivnost: Ni poti nazaj, nemška mladinska nadaljevanka, 15.55 Z glasbo in s plesom: Slovenska ljudska glasbila in godci: Beltinška banda, 16.25 Profil: Nuška Drašček Rojko, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Adrenalinci: Rafting, dokumentarna serija o mladostnikih, 17.55 Novice, 18.00 eRTeVe, 18.10 Vila Mila: Naj rečejo, kar hočejo, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio city, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Opus, 23.40 Glasbeni večer, 1.10 Profil: Nuška Drašček Rojko, 1.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.55 Info-kanal

PONEDELJEK, 03.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 To bo moj poklic: Vrtnar, 8.40 Slovenski vodni krog: Gabernica, dokumentarna nanizanka, 9.25 Gospostvo naključja, portret Filipa Robarja Dorina, 10.30 Halo TV, 11.35 Dobro jutro, 14.10 Polnočni klub: Ko se nasmeješ! 15.35 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.25 Avtomobilnost, 17.00 Hišica v preriji (I), ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 20.00 Svetovni popotnik: Antarktika, 20.55 Popravljen krivica (III), ameriška nadaljevanka, 21.45 Brez zavor - smrtonosna kultura naglice, angleška dokumentarna oddaja, 23.05 Glasbeni spoti, 0.05 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 04.04.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha, 12.20 Vrtičkarji: Očka zdaj iščemo, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Studio city, 14.40 eRTeVe, 15.00 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 15.35 Otroški program Op! 15.35 Studio kriškaš: Vilinski direndaj, mozaična lutkovna oddaja za otroke, 15.55 Vetrnica: Težave z bodicami, 16.00 Čudogozd: Počitnice, igrane domišljajske zgodbe, 16.05 Srečo kuha Cmok: Tista o čirulečarule gobovi juhi, kulinarika za otroke, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Poldi: Dan, ko je čarobna rastlina rastla in rastla, risanka, 18.15 Lepši svet: Odpadki, animirana risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Oproščen (II), norveška nadaljevanka, 20.50 7 grehov in vrlin, 1. del, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: Majda Mušič, roj. Gruntar 2. del, dokumentarna oddaja, 0.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.35 Po Sloveniji, 1.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

OD 31. MARCA DO 6. APRILA

TOREK, 04.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 To bo moj poklic: Vrtnar, 9.10 Slovenski vodni krog: Izza kamere, dokumentarna nanizanka, 9.50 Utrinek - zgodbe priseljencev: Ali iz Basre, izobraževalno-svetovalna oddaja, 10.15 Hišica v preriji (I), ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 12.10 Dobro jutro, 14.30 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 15.45 Čarokuhinja pri atu: Vipavska dolina, 16.05 Hišica v preriji (I), ameriška nadaljevanka, 17.10 Nogomet - pokal Slovenije: Domžale : Krka, polfinale, 19.15 Otroški program: Op! 20.00 Revolucija nesebičnosti, francoska dokumentarna oddaja, 20.55 Prava ideja, 21.30 Nocoj v Palladiumu, 22.20 Potovanje v Italijo, italijanski film, 23.50 Glasbeni spoti, 0.50 Nogomet - pokal Slovenije: Domžale : Krka, polfinale, 2.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 05.04.2017, I. spored TVS

5.40 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Opus, 12.20 Vrtičkarji: Zelena mafija, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Zgoraj brez, 14.35 Duhovni utrip: Ženska konferenca, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.40 Male sive celice: OŠ Franja Malgaja Nova Gorica in OŠ Ljudski vrt Ptuj, kviz, 16.30 Po Sloveniji, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Čarli in Lola: Paradižnika nikoli ne bom niti pokusila, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Razglasitev vojne, francoski film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Naše matere, naši očetje: Drugačna dežela, nemška miniserija, 0.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 1.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.45 Po Sloveniji, 2.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.05 Info-kanal

SREDA, 05.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 Kanape - Kanapé, oddaja TV Lendava, 9.15 To bo moj poklic: Izvajalec suhomontažne gradnje, 10.00 Hišica v preriji (I), ameriška nadaljevanka, 10.45 10 domačih, 11.30 eRTeVe, 12.00 Dobro jutro, 14.20 Dober dan, 15.15 Prava ideja, 15.50 Vikend paket, 17.00 Hišica v preriji (I), ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program: Op! 19.45 Žrebanje Lota, 20.00 Nogomet - pokal Slovenije: Olimpija : Maribor, polfinale, 22.20 Bleščica, oddaja o modi, 22.55 Popšop, 23.25 Vse bila je glasba, koncert v spomin Arsenu Dediću, 1.05 Glasbeni spoti, 2.05 Nogomet - pokal Slovenije: Olimpija : Maribor, polfinale, 3.50 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 06.04.2017, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.20 Vrtičkarji: Kdo je glavni, slovenska nadaljevanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 7 grehov in vrlin, 1. del, dokumentarni film, 14.25 Slovenci v Italiji, 15.00 Težišče - Súlypont, oddaja TV Lendava, 15.30 Svetovni popotnik: Antarktika, 16.30 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Café Čokl, 18.05 Zu: Zu peče torto, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Osmi dan, 23.40 Sveto in svet, 0.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.20 Po Sloveniji, oddaja TV Maribor, 1.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.40 Info-kanal

ČETRTEK, 06.04.2017, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program Op! 8.30 To bo moj poklic: Izvajalec suhomontažne gradnje, 8.55 Med valovi, 9.35 Kino Fokus, 10.00 Hišica v preriji (I), ameriška nadaljevanka, 10.50 Alpe-Donava-Jadran, 11.30 Halo TV, 12.35 Dobro jutro, 15.45 Posebna ponudba, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.35 Reka Drava - Darilo narave za vse generacije, dokumentarni film, 17.00 Hišica v preriji (I), ameriška nadaljevanka, 18.00 Halo TV, 18.55 Otroški program Op! 20.00 Vina sveta, razvedrilno potopisno kulturna oddaja, 20.50 Avtomobilnost, 21.25 Ambienti, 21.50 Escobar: Izgubljeni raj, koprodukcijski barvni film, 23.50 Slovenska jazz scena: Joe Lovano, Michael Abene in Big Band RTV Slovenija - 51. Jazz festival Ljubljana, 0.40 Glasbeni spoti, 1.40 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SPARTOLEJTKE

Kolaž so pripravili učenci 3. razreda OŠ Gornji Senik

VABILO

Zveza Slovencev na Madžarskem Vas
prisrčno vabi

na otvoritev razstave

Likovne sekcije Zveze paraplegikov

Slovenije z naslovom

»Barvni odtenki skozi prizmo
slovenskih paraplegikov«.

Otvoritev bo v petek,

7. aprila 2017 ob 18. uri

v razstavnem prostoru

Slovenskega doma v Monoštru.

FOTOGRAFIJA TEDNA

TA TEDEN SO NAM
POSLALI SLIKE
Florenca Baldauf: Moja
koza, Stefánia Drávecz 1:
Hiša jabolk na Gorenjon
Seniki,

Máté Labritz: Velika noč
prihaja kmalu, Csenge
Tóth: Če bi jaz zvonček
bila ..., Eva Sömenek:
Zvončki cvetijo (DOŠ
Gornji Senik); Aurél Csiz-
már: Najlepša reka našega
Porabja (DOŠ Števanovci)

*Aurél Csizmár: Najlepša reka
našega Porabja (DOŠ Števanovci)*

bili zelo veseli in prepričani
sem, da jih bo to še bolj
motiviralo. Tudi tiste, ki še
niso pošiljali slik. Hkra-
ti pa se iskreno zahvalju-
jem tudi ostalim učiteljem,
predvsem učiteljicama Sil-
viji in Gabrijeli, ki prisko-
čita na pomoč in večkrat
prepošljeta slike naprej.

učitelj Nino

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotica; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
človeške vire (EMMI) ter Urada RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB